КРЫВІНКА

СНЕЖАНЬ
№ 17 (118)
2012 год

”Нельга есці хлеб народа і грэбаваць ягонай мовай”.
Ул. Караткевіч.

ІНФАРМАЦЫЙНА-КУЛЬТУРНАЯ ГАЗЕТА БЕШАНКОВІЦКАГА РАЁНА

МЕРКАВАННЕ РЭДАКТАРА

ЛЕПШЫ ЧАС НАСТУПІЦЬ!

Паважаныя чытачы!

Вось ужо восьмы год “Крывінка” разнастаіць не такі ўжо і вясёлы пейзаж нашых нешматлікіх мясцовых СМІ. Спадзяюся, што дзякуючы ёй Вы маеце шырэйшы погляд на праблемы, з якімі мы сутыкаемся штодзень. Са свайго боку “Крывінка” шчыра ўдзячна тым чытачам, хто адважыўся патэлефанаваць на адрас рэдакцыі, падзяліцца набалелым ці падказаць тэму для артыкула. Нехта з Вас дзеліцца “Крывінкай” з сябрамі і калегамі, што таксама заахвочваецца. Бо, на жаль, згодна закону аб СМІ, газета мусіць выходзіць абмяжаваным тыражом. А таму не мае магчымасці, каб дайсці да кожнага, хто імкнецца да вольнага слова. А яго прагнуць вельмі многія, хто не хоча заставацца раўнадушным і выказвае свой пратэст да дзейнай улады хаця б у форме чытання недзяржаўнай прэсы. Дзякуй Вам за тое.

Перад нашым грамадствам стаіць шмат праблем. І бальшыню з іх мы можам вырашыць толькі разам. Вось чаму прынцыпова важна, каб чытанне “Крывінкі” не заставалася апошнім актам Вашага супраціву. Голас самотнага чалавека ў пустэльні не дапаможа аніkому. Сёння як ніколі важна, каб нязгодныя з фальшывым станам рэчаў у нашым грамадстве станавіліся бліжэйшымі, адчувалі падтрымку адзін другога, аб’ядноўваліся ў дазволеныя Законам арганізацыі. Бо толькі тады з намі будуць лічыцца, калі мы станем моцнымі, уплывовымі. Толькі з такім народам улада будзе лічыцца паспраўднаму. Толькі тады мы зможам змяніць заганны стан рэчаў, які не задавальняе пераважную бальшыню грамадства.

Здавалася б, нармалёвая ўлада павінна радавацца, што ў нейкім рэгіёне існуе незалежнае выданне. Бо яно асвятляе нявырашаныя праблемы, дапамагае ўладзе, каб іх вырашыць. У любой дэмакратычнай краіне Еўропы існуе вялізарны спектр такіх выданняў. І кожнае знаходзіць свайго чытача. І да кожнага тамтэйшая ўлада мусіць прыслухоўвацца. І колькасць гэтых выданняў прама прапарцыянальна ступені дэмакратыі ў краіне. Але нашым уладам такія выданні непатрэбныя. (Успомніце хаця б, які ціск быў аказаны на “Крывінку” роўна год таму.) Свае ж, дзяржаўныя СМІ, на ўтрыманне якіх выдаткоўваюцца мільярды рублёў падаткаплацельнікаў, бяззубыя. Яны абслугоўваюць толькі існую ўладу, выконваючы ейныя заказы. У 2013-м годзе на такія патрэбныя дзяржаве выданні выдзяляецца аж 669 000 000 000 беларускіх рублёў. (Вы правільна прачыталі, мільярдаў!) Нашых з Вамі грошай. Гэта каля 60-ці мільёнаў еўра. З іх 47 мільёнаў еўра пойдзе на падтрымку беларускага тэлебачання, дзе акрамя назову “беларускае” нічога беларускага амаль і не засталося. Па крайняй меры, родная мова там начуе вельмі рэдка. 6,4 мільёна еўра пойдзе на падтрымку перыядычнага друку і выданняў. І яшчэ 7,7 мільёна еўра – на “іншыя пытанні ў вобласці СМІ”.

Вы, пэўна, пагодзіцеся са мною, што чытанне такіх дзяржаўных СМІ, як і прагляд дзяржтэлебачання, што таксама арганізавана за нашыя грошы, набіла ўжо добрую аскому ў бальшыні беларусаў. І яны стараюцца ўсё больш чытаць “Нашу ніву”, “Народную волю”, “Новы час”, і глядзець БелСат. Са старонак гэтых выданняў струменіць боль простага чалавека. Але разлічваць на дзяржпадтрымку, то бок на нашыя з Вамі грошы, гэтым выданням не прыходзіцца. Наша з вамі падтрымка іх – гэта выпісванне гэтых газетаў. Калі гэта камусьці дарагавата, можна чытаць іх і ў Сеціве – там ёсць электронныя варыянты выданняў.

“Крывінка” віншуе сваіх чытачоў з Калядамі і Новым годам. Няхай у Вашых хатах грэюць не толькі дзіркі! Няхай там будзе цёпла ад дзіцячага смеху і шчырых радасных словаў. Няхай там абжываецца беларускае слова. Няхай Новы год прынясе Вам хаця б частковае выкананне Вашых жаданняў. Не забывайцеся, што мы – беларусы. Шануйце беларускае слова. Выпісвайце і чытайце выданні на роднай мове. Роднае слова не кане ў Лету. Ягоны лепшы час яшчэ прыйдзе. Ён – наперадзе.

Г.Станкевіч.

“Ці ўваскрэснеш духам калі..?”

Певень першы раз прапяяў,
Змрок параніўся злосцю дзідаў.
Ты спрыяў праяве з праяў,
Ты свайго Каліноўскага выдаў.

І другі раз голас падаў
Певень,
Золаку моцы стала.
Утапіўся лёс-удаў,
Не ўбярог ты свайго Купалу.

Пракрычаў певень трэці раз,
Забалела святлу на ўсходзе:
Голас твой нематой захрас,
Ты адрокся ад мовы,
Народзе.

Здзірванелі скрылі аралі,
Разагнуўся загнуты полаз.
Ці ўваскрэснеш духам калі,
Ці прыпомніш,
Які быў твой голас?

Рыгор Барадулін.

“КРЫВІНКА” Ў ІНТЭРНЭЦЕ

У сувязі з праблемай размяшчэння газеты “Крывінка” на партале http://haradok.belarda.org/ наша газета стала будзе размяшчацца на партале **http://kamunikat.org/**, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: **http://kamunikat.org/kryvinka.html**, што у каталагу “Пэрыёдыка” для далейшага выкарыстання.

НА ТЭМЫ МАРАЛІ

МЫ І ЎЛАДА

У нашым маленькім гарадку ўсё на віду. І асабліва дзеянні ўлады. То бок, тых людзей, з якіх вельмі хацелася б браць прыклад шарагоўцам, але іхнія дзеянні часта выклікаюць зусім іншую рэакцыю. Патлумачу прыкладамі.

Неяк лістападаўскім днём я завітваў у мясцовую цырульню. Калі выйшаў адтуль, то ўбачыў, што мой прыпаркаваны легкавік аб’язджае міліцэйская машына. Але аб’язджае, чамусьці не паказаўшы сігнал павароту. Я паехаў за ёй, бо гэта было якраз па дарозе дахаты. Міліцэйскі легкавік не паказаў і сігналу правага павароту блізу хаты старшыні райвыканкама, і левага павароту на вуліцу Садовая. Думаецца, такія дзеянні міліцыянтаў невыпадковыя і не вытлумачаюцца няспраўнасцю аўтамабіля. Проста наша ўлада (ў любой асобе – ад яфрэйтара да генерала) вельмі часта дэманструе сваю ўсёдазволенасць і нізкую культуру паводзін.

Менавіта таму начальніцкія дзяржаўтамабілі могуць рэгулярна начаваць пад начальніцкім вакном. Для іх часцяком не існуе забараняльных знакаў на вуліцах горада. Іх уладальнікаў не караюць за перавышэнне хуткасці. Ды што там хуткасць. Калі п’янага ў дым начальніка прывозяць на медыцынскі агляд у бальніцу, у акце часцей за ўсё аказваецца, што ён … проста прыняў лекі ад павышанага ціску.

Сёння тэлебачанне нашай усходняй краіны-суседкі літаральна завалена сюжэтамі, якія сведчаць пра грубейшае перавышэнне чыноўнікамі сваіх паўнамоцтваў. Ці гэта збіццё міліцыянтамі затрыманых, ці прысвойванне буйных грошай, ці проста хамскія адносіны да бліжняга. Не менш падобных выпадкаў і ў нас. Толькі мы чамусьці стараемся не выносіць смецця з хаты. А дарэмна.

Разбэшчанасць начальства дэмаралізуе грамадства. Мусіць, настаў час прыняцця новага Закону, які б тых, хто аднойчы сёў у начальніцкае крэсла, караў больш сурова, чым шарагоўцаў (за адны і тыя ж парушэнні). Калі ты прагнеш улады – служы народу сумленна, будзь прыкладам у паводзінах. У іншым выпадку ведай, што адчапіцца лёгкім спудам табе не ўдасца.

Г.Станкевіч.

ВЫРАШЫМ ПРАБЛЕМУ

ПАКУЛЬ НЕ ДЗЕЎБАНЕ ПЕВЕНЬ

Калі пад коламі легкавіка блізу мінскай школы загінуў пяцігадовы хлопчык, то і ў нашым раёне звярнулі ўвагу на ўсе ўстановы адукацыі. Іх абследавалі супрацоўнікі ДАІ і выявілі, што асаблівай увагі сёння патрабуе дарога блізу СШ №2 райцэнтра. Для выпраўлення сітуацыі прапанавана на месцы былой СШ №1 зрабіць спецыяльную пляцоўку для пасадкі-высадкі пасажыраў.

Усё зробленае не можа не радаваць. Толькі хацелася б, каб работа не спынілася толькі на школьных установах адукацыі. Бо блізу цэнтральных дарог ляжаць і дзіцячыя дашкольныя ўстановы. Чаму б супрацоўнікам ДАІ не правесці заадно маніторынг бяспечных умоў і каля іх? Проста папрысутнічаць у гадзіну пік каля садкоў, калі тут ад’язджаюць, стаяць і пад’язджаюць адначасова дзесяткі аўтамабіляў. Можа тады з’явіцца бяспечная пляцоўка для пасадкі-высадкі дзетак па Валадарскага і па Чарняхоўскага.

Няўжо мы будзем чакаць аналагічнага выпадку з тым, што адбыўся з мінскім хлопчыкам? Сітуацыя каля садка на вуліцы імя Валадарскага яўна небяспечная. У ранішняй цемры пад’язджаючыя аўтамабілі паркуюцца тут проста на пешаходнаму ходніку. І парой на ім стаяць міліцэйскія машыны, уладары якіх ніяк не рэагуюць на ствараемыя пешаходам перашкоды. Няўжо будзем далей заплюшчваць вочы і чакаць пакуль не дзеўбане певень?

М.Васільеў.

АБ’ЯВА

- ***Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Крывінка» паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць, то патэлефануйце.***
- ***Рэдакцыя «Крывінкі» змяшчае бясплатныя абвесткі чытачоў выдання. Дзеля размяшчэння абвесткі патэлефануйце ў рэдакцыю.***
- ***Калі парушаны вашы правы спажыўца, працаўніка, то даем эфектыўныя парады па абароне права і пошуку бясплатных юрыстаў. Звяртайцеся на адрас газеты «Крывінка».***
- ***Рэдакцыя запрашае да супрацоўніцтва неабыякавых грамадзян. Вашы навіны, паведамленні – нашая падзяка. Словам, сувенірам.***

У ЦЭНТРЫ ЎВАГІ

БЯЗЗУБАЯ АХОВА ПРЫРОДЫ

У нашым раёне, як і ў кожным рэгіёне Беларусі, існуе раённая інспекцыя прыродных рэсурсаў і аховы навакolля. У інспекцыі ёсць і начальнік, і галоўны спецыяліст па ахове, і шараговыя служачыя. Ёсць у іх і свой аўтамабіль, калі не два. Як гэта сёння модна казаць пры правядзенні справаздач, інспекцыяй праводзіцца пэўная работа. Так за 11 месяцаў бягучага года ёю складзена 94 пратаколы за парушэнні прыродаахоўнага заканадаўства на суму 15 мільёнаў рублёў. Прычым на прадпрыемствах, дзе выяўлены аж 84 парушэнні, на службовых асобаў складзена 28 пратаколаў , а агульная сума штрафаў склала аж 1 480 000 рублёў.

Давайце падумаем над прыведзенымі лічбамі. А для параўнання я прыведу Вам іншую. У студзені бягучага года вашу газету "Крывінка" за нібыта незаконны выхад пакаралі ў памеры 40 мінімалак, што на той час склала 1 400 000 рублёў, а сёння гэта сума складала б 4 мільёны. Ёсць розніца, ці не так? То аднаго чалавека амаль на паўтара мільёна, а то гэту суму за парушэнне Закону ўняслі 28 чалавек. Па сутнасці, іх не пакаралі, а лёгенька папужалі. І раённая інспекцыя больш спаліла бензіну і змарнавала паперы, чым дабілася верхавенства Закону і вяртання прычыненай шкоды.

Сёння многія фермы на тэрыторыі раёна літаральна сплываюць гноем. Нават існуе рэальная пагроза прарыва сцёкавых водаў з тэрыторый фермаў "Дразды" і "Варахобкі" ў вёскі. На ферме "Дукоўшчына" гной цячэ проста ў лес. На МТФ "Вярхоўе" і "Аскеры" гной вось-вось рване ў Свячанку… І за такія парушэнні заканадаўства наша бяззубая інспекцыя дае капеечныя штрафы. Цікава, а калі і сапраўды гноевая жыжка падтопіць вёску ці атруціць рэчку, то тыя хто працуюе ў інспекцыі пойдуць у адстаўку, як не здолеўшыя забяспечыць адказны участак, ці не? Думаецца, што наўрад. У кожнага з іх знойдуцца магутныя апекуны. А калі кагосьці і выганяць, то адразу ж уладкуюць у будынку насупраць. Бо тая ж інспекцыя сёння не самастойная, а поўнасцю залежная ад старшыні райвыканкама. Таму і не караюць яны парушальнікаў, а толькі пужаюць.

Каб у Вас не склалася ўражанне, што інспекцыя не мае магчымасці караць вінаўных, я прывяду Вам вытрымку з заканадаўства. Згодна з артыкулам 15.30 Кодэкса аб адміністратыўных правапарушэннях РБ забруджванне лесу, а таксама кустоў адкідамі ці сцёкавымі водамі цягне за сабой для фізічнай асобы папярэджанне ці накладанне штрафа ў памеры да 20 базавых велічынь, на індывідуальнага прадпрымальніка – да 50-ці, а на юрыдычную асобу – да 300 базавых велічынь. Трыста базавых для калгаса – гэта 30 мільёнаў рублёў. Ня так і шмат, але як кажуць, з паршывай авечкі хоць шэрсці касмык.

Парушэнне ж заканадаўства па абыходжанню з адкідамі прывядзе да яшчэ больш штрафаў: для фізічнай асобы ад 5 да 50-ці базавых, для ІПэшніка – да 200-т, а юрыдычнай асобы да 1000-ы базавых велічынь.

Думаецца, толькі тады, калі нехта на сваёй шкуры адчуе, як гэта балюча, выплочваць вялізныя штрафы, нехта пачне вучыцца і на чужых памылках. А раённай інспекцыі будзе непатрэбна плакацца ў хусцінку, што яе не паважаюць і з ёй не лічацца. Зразумела, што і асвета для чалавека патрэбна. Але ж у якім сметніку нам прапануюць жыць суграмадзяне! У любым месцы, калі азірнешся, знойдзеш кінутае кімсьці смецце. А спецыялісты раённай інспекцыі толькі нагадваюць, што за тое смечанне можна даваць штраф у памеры да двух мільёнаў!

Г.Станкевіч.

НАША ЖЫЦЦЁ

Такая ў іх работа

Дзяржава, якая мае на ўтрыманні сотні тысяч разнамасных чыноўнікаў, арганізуе для іх адносна цікавае жыццё. Парой чыноўнікаў выклікаюць некалькі разоў на тыдзень у райцэнтр ці абласны цэнтр, каб давесці да іхніх вушэй чарговую інструкцыю, "накруціць хвост" за штосьці ці падзяліцца вопытам. Апошняе – найпрыемнейшае ў рэпертуары. Калі дзесьці на абсяжных прасторах Беларусі нейкі высокі чыноўнік раптам "адкрывае" нешта вартае ўвагі, то адразу робіцца ўсё магчымае, каб перадавы вопыт стаў даступны многім. Тое, што такая папулярызацыя не адыгрывае аніякай істотнай ролі без адпаведнай фінансавай падтрымкі, пад увагу чамусьці не бярэцца.

Адзін з такіх абласных семінараў прымала ў снежні Бешанковічычына. Гэта быў семінар дырэктароў тэрытарыяльных цэнтраў абслугоўвання насельніцтва і іхняга найбліжэйшага рэзерву. Некалькі знаёмых для сябе твараў вы зможаце ўбачыць на першай старонцы раёнкі за № 101, дзе ўказаная падзея выдаецца за галоўную падзею ў раёне. На тамашнім фотаздымку блізу дзесятка жанчын і адзін мужчына ўважліва разглядаюць… дрэваапрацоўчы станок. Гэта, пэўна, той станок, што забралі пасля закрыцця з Дзімітраўскай школы, каб на ім штосьці выраблялі інваліды.

Наогул, госці мусілі быць задаволены ўбачаным. Спачатку іх хлебасольна сустрэў у гімназіі намеснік старшыні райвыканкаму М. Заблоцкі. Тут жа іх "пачаставалі" канцэртам і слайд-шоў. Пасля гэтай забавы гасцей правезлі па "аб'ектах". Сярод іх дом для прэстарэлых на тэрыторыі бальніцы, магазін рытуальных тавараў, свежаадрамантаваны будынак хозгрупы, дзе на знаёмым нам станку працуюць два інваліды і дзённае аддзяленне для інвалідаў.

Работа Бешанковіцкага цэнтру атрымала высокую адзнаку. Хто яе ставіць і дзеля чаго, мне ўсё ж незразумела. Незразумела і тое, навошта ў часы інтэрнэту губляць дарагі час і выдаткоўваць матэрыяльныя сродкі для раз'ездаў чыноўнікаў на семінары рознай сумнеўнай вартасці. Ці не разумней было б пачаць крыху эканоміць на розных зборышчах, бо ўсе яны зводзяцца ў асноўным да праядання народных грошаў і марнавання дарагога часу.

У.Ліпскі.

ПЕРАДНАВАГОДНІЯ ГІСТОРЫІ

ГОРКІ ШАКАЛАД

Напярэдадні Новага года часам хочацца падсаладзіць сабе дастаткова прагорклае ўжо жыццё. Хаця б у простым сэнсе, то бок купіць штосьці салодзенькае. Дый у святочныя перадкалядныя ці калядныя дзянькі, якіх у нас цэлы шэраг, на гасціны без падарунка не пойдзеш. Хаця б якуюсьці шакаладку трэба захапіць. А яны і не такія ўжо дарагія: у бешанковіцкім універсаме 100-грамовая плітка каштуе ў сярэднім ад 10 да 12 000. Толькі якое ж будзе ваша здзіўленне, калі абсалютна такі ж самы шакалад у Віцебску вы набудзеце ўдвая танней. Канкрэтны прыклад: 21-га снежня у магазіне "Еўрагандаль", што ляжыць у самым цэнтры Віцебска па вуліцы Леніна,26а, я набываў шакалад "Alpen gold" па 5 900 за 100-грамовую плітку. Назаўтра ў Бешанковічах я пацікавіўся, колькі каштуе аналагічны. Як аказалася 10 450 беларускіх рублёў. Шаклад беларускай вытворчасці ў той жа віцебскай краме каштуе 6 200 беларускіх рублёў за 80-грамовую плітку. (Праўда, ягоныя смакавыя якасці значна больш горшыя, чым імпартнага.) У Бешанковічах такога шакаладу ў продажы чамусьці няма, хоць заклікаў "Купляйце беларускае!" дастаткова ў кожнай краме. (А калі ён і з'яўляецца, то не больш, як на пару дзён, бо яго раскупляюць.)

У мяне як пакупніка адразу ўзнікла заканамернае пытанне: чаму ў нашым райцэнтры шакалад такі дарагі? Няхай бы ён каштаваў хаця б 7 ці 8 000, тады б яго, магчыма, куплялі б часцей. Але ж з нявінным выглядам зрабіць 100 %-ую гандлёвую надбаўку і тлумачыць тое няспынным клопатам пра спажыўца, гэта ўжо, здаецца, занадта.

Для недасведчаных скажу, што ўлетку ў Вільні я набываў 100-грамовыя шакаладкі ў пераліку на нашыя грошы ўсяго за 4 500 беларускіх рублёў.

За каго нас трымаюць у гэтай краіне?

Г.Станкевіч.

НАША СПАДЧЫНА

Злачынная бяздзейнасць

У мінулым нумары ў артыкуле "Ў чаканні бульдозера" "Крывінка" інфармавала чытачоў аб стане рэчаў на аб'екце культуры "панская кухня" сядзібы "Двор Нізгалава", які мае гістарычна-культурную каштоўнасць. Не абмяжоўваючыся гэтым артыкулам, 22-га лістапада я патэлефанаваў на наўпростаую лінію і праінфармаваў раённае кіраўніцтва пра стан рэчаў на гэтым гісторыка-культурным аб'екце. Як рэакцыя на мой званок, з аддзела культуры мне даслалі ліст за подпісам начальніцы. Вось ягоны змест.

"На ваш зварот …аб рамонце даха памяшкання, дзе знаходзіцца "панская кухня" сядзібы "Двор Нізгалава", якая ўключана ў Дзяржаўны Спіс гісторыка-культурнай спадчыны раёна, паведамляем наступнае: раённы аддзел адукацыі, які з'яўляецца ўласнікам сядзібы "Двор Нізгалава", перадаў дакументы на ўзнаўленне даху былой панскай кухні начальніку РУП "Бешанковіцкая ПМК – 41" Грышану Віктару Эдмундавічу, які абавязаны адрамантаваць дах да 20 снежня. У далейшым момант пытанне знаходзіцца на кантролі".

Вось такія поўныя заклапочанасці радкі атрымала "Крывінка". Але ж да 20-га снежня на ўказаным аб'екце не толькі не з'явіліся будаўнікі, туды не было пратаптана аніводнага сляодчка. "Панская кухня" гіне пад снежным сумётам, які ляжыць проста на гарышчы хаты. Бо ейны дах, які абваліўся, будаўнікі разабралі і звезлі. Ніхто не кажа, што ў 20-градусны мароз трэба тэрмінова рабіць дах. Але ж часу для рамонту было выдзелена дастаткова. 3 моманту даручэння на рамонт мінуў цэлы год: і вясна, і лета, і восень. Работнікі ПМК –41 шчыравалі тым часам зусім на іншых аб'ектах – птушніках ды кароўніках, пабудова якіх кантралюецца ўладай. Аб'ект, занесены ў Дзяржаўны Спіс гісторыка-культурнай спадчыны, працягвае разбурацца. Нашу ўладу наша спадчына чамусьці не цікавіць.

Г.Станкевіч.

ПАДАРОЖЖА ВАКОЛ СВЕТУ

Амерыка далёкая і іншая

Улетку мае добрыя знаёмыя з Бешанковічаў наведалі ЗША, менавіта штат Вашынгтон. У адрозненне ад аднайменнай амерыканскай сталіцы, што ляжыць на ўзбярэжжы Атлантыкі, гэты штат знаходзіцца на Ціхаакіянскім пабярэжжы. Мае знаёмыя жылі там у сваёй дачкі, якая жыве ў Штатах ужо каля дзесяці гадоў, выйграўшы ў свой час "Green Card". Пра тое, чым здзівіла Амерыка беларусаў, яны распавялі "Крывінцы".

Школа

Амерыканская школа вельмі простая. У класах вучацца самыя розныя дзеці – карэнныя амерыканцы, мексіканскія і г.д. У школах няма розных упрыгожванняў, няма золата, затое ўсё ў ёй вельмі функцыянальнае.

У школе няма партаў. Дзеці сядзяць не за партамі, а за сталамі па чатыры чалавекі. Але занятки могуць праходзіць… на падлозе. На ёй ёсць вялікі дыван і меншыя дыванкі, дзе дзеці сядзяць і слухаюць, што гаворыць настаўнік. Настаўнікі, у адрозненне ад нашых педагогаў, вельмі эмацыйныя і жывыя. Яны не маюць аніякіх комплексаў і жыва рэагуюць на розныя сітуацыі. Амерыканскія настаўнікіі вывучаюць інтарэсамі дзяцей. Яны дзеляцца з дзецьмі сваімі сакрэтамі і таямніцамі, нават самымі запаветнымі, напрыклад, што ў іх хутка чакаецца папаўненне ў сям'і і т. п.

Дзеці ў час урока маюць поўную свабоду перасоўвання. Прычым тое адбываецца без дазволу настаўніка. Толькі каб выйсці з класа ў прыбіральню патрабуецца дазвол. Дзіця само ўстае і пераходзіць з месца на месца, чымсьці займаецца. Прычым адно дзіця не перашкаджае другому. У класе няма аніякага галасу (галдзёжу). І падчас перапынкаў па школе ніхто не бегае і не шуміць. Тут існуе атмасфера, якую дзеці не адвяргаюць (отторгают), а прымаюць і ёй падпарадкоўваюцца.

Ранкам дарослыя падводзяць дзяцей да вызначанага месца, куды з'яўляецца школьны аўтобус. Да 10-ці або 11-ці гадоў у гэтым штаце дзіця не можа самастойна перасоўвацца па горадзе. Таму бацькі іх падводзяць да месца пасадкі, аўтобус падыходзіць, выкідвае ззаду і спераду шлагбаўмы-зебры, якія не дазваляюць іншым машынам здзяйсняць абгон. Тыя мусяць стаяць і чакаць, пакуль не завершыцца пасадка і аўтобус не кранецца. (Дарэчы, вадзіцелі настолькі дысцыплінаваныя, што яны, калі бачаць, што ты толькі намерваешся пераходзіць дарогу па пешаходным пераходзе, спыняюцца за 5 – 10 – 20 крокаў ад цябе і паказваюць, каб ты пераходзіў.) Як толькі аўтобус падышоў, дзеці бяруць свае заплечнікі, становяцца ў чаргу і садзяцца ў аўтобус акуратна, без спешкі, ніхто не штурхаецца, не крычыць. Калі ўсе селі, кіроўца прыбірае шлагбаўмы і аўтобус кранаецца з месца.

У першы дзень школы настаўнікі разам з бацькамі праводзяць "шашлычны дзень"(або "хот-догаўскі"), зразумела, нават без намёку на ўжыванне алкаголю. Ніхто без чаргі за тымі шашлыкамі не лезе. Кожны трымае дыстанцыю. У Амерыцы існуе такое няпісанае правіла, што іншы чалавек не павінен "улазіць" у твае справы, як і ты ў ягоныя. Начальніку нельга нават браць за руку падначаленага, а настаўнікам – вучняў. У чарзе нельга блізка падыходзіць да другога чалавека. Гэта ўсё і называецца дэмакратычным стылем жыцця.

Жыллё і жыццё

У горадзе, які налічвае каля 40 000 чалавек, няма шматпавярховых дамоў, найбольш двухпавярховыя катэджы. Можна мець кватэру на адным паверсе, а можна такую, што ляжыць у двух узроўнях. Усё, што маецца ў доме вельмі простае, але яно надзейна выконвае сваю функцыю. І людзі не імкнуцца набыць нешта адмысловае, такое, чаго няма ў суседзяў, каб "павыпендрывацца".

Усе апранаюцца вельмі проста. Амерыканцы носяць простыя джынсы, без "расшытасцяў і парватасцяў" на нейкіх месцах. Адзенне мусіць быць простае і практычнае. Штоб ты ні апрануў, на цябе ніхто не зверне ўвагі і не абгаворыць, апрані ты хоць летам шубу, а ўзімку абуй гумавыя боты. Наколькі панацце свабода, (якое не значыць дурноцце), стала неад'емнай часткай грамадства. Але калі аднойчы працаўніца бібліятэкі апранула майку з надпісам, які выражаў нейкае катэгарычнае выказванне, здаецца, супраць вайны, загадчык установы папрасіў яе ісці дахаты і пераапрануцца. Бо дзяржаўнаму служачаму нельга навязваць іншым грамадзянам ніякога свайго меркавання, якое б разумнае яно ні было. І тое таксама сапраўдная дэмакратыя.

Усе вуліцы, паркі, месцы адпачынку тут чыстыя. Ніхто ніколі не выкідае смецце абы-дзе. Аднойчы мае знаёмыя паехалі ў горы, дзе на месцы адпачынку ляжаў сплюшчаны папяровы слоік, кінуты "мексамі"(так завуць мексіканцаў). Дачка, што жыве тут даўно, хуценька падабрала той слоік і паклала ў машыну, каб потым выкінуць у сметніцу. На запытанне бацькоў, якія не зразумелі сітуацыі, паследавала тлумачэнне: "Тут аніхто не смеціць. Затое кожны прыбірае. Тое лічыцца правілам добрага тону".

(Працяг у наступным нумары)

Г.Станкевіч.

ГАЛОЎНАЯ ПАДЗЕЯ

2012 – НЕПЕРААДОЛЕНЫ БАР'ЕР

КАЛІ РАЗВІТВАЛІСЯ З 2010 ГОДАМ, БЫЛО ГОРКА ЗА НЯСПРАЎДЖАНЫЯ СПАДЗЯВАННІ І СТРАШНА ЗА БУДУЧЫНЮ. ПРОВАДЫ 2011-ГА — ЯК ПЕРАПРАВА ПРАЗ БУРЛІВУЮ РАКУ: ПАСЛЯ МУСІЦЬ БЫЦЬ ЛЯГЧЭЙ. НАПРЫКАНЦЫ 2012-ГА ЗРАЗУМЕЛА, ШТО ЎСЁ — І АДМОЎНАЕ, І ПАЗІТЫЎНАЕ — ЯШЧЭ НАПЕРАДЗЕ.

Пачыналі гэты год на хвалі эмоцый ад раптоўнага эканамічнага абвалу. І, хаця эксперты канстатуюць, што насельніцтва Беларусі збяднела, напрыканцы снежня стала вядома, што ў сярэднім па краіне атрымалася вярнуць заробкі на ўзровень канца 2010 года.

Так, міністр працы і сацыяльнай абароны Беларусі Марыяна Шчоткіна на днях заявіла, што ў рэспубліцы па выніках года сярэдняя заработная плата дасягне вызначанага Лукашэнкам узроўню ў 500 долараў у эквіваленце. Мантра «па пяцьсот», як бачым, працуе. Канешне, не трэба забывацца пра сярэднюю тэмпературу па бальніцы. Тым больш, гэта пацвярджае вывучэнне патэнцыйных заробкаў з базы вакансій — прапановы заробку да 2,5 мільёнаў беларускіх рублёў для рэгіянальных гарадоў надзвычай пашыраныя, і ад запаветных «усім па пяцьсот» гэта далёка.

На наступны ж год падрыхтаванае новае заклінанне: не так даўно міністр эканомікі Беларусі Мікалай Снапкоў заявіў, што ў новым 2013 сярэдняя зарплата беларусаў дарасце да 700 долараў. Кіраўнік Мінэканомікі выказаў упэўненасць, што заяўлены ў якасці прагназнага параметра ў 2013 годзе рост сярэдняй зарплаты па краіне да 700 долараў у эквіваленце будзе выкананы, рэзервы для гэтага ёсць.

Апроч эканамічных тэмаў, якія, безумоўна, кранаді розум і душу большасці насельніцтва, цягам года ў Беларусі былі падзеі, цікавыя больш вузкай аўдыторыі. На жаль. Так, у сакавіку былі прыведзеныя ў выкананне смяротныя прысуды Дзмітрыю Канавалаву і Уладзіславу Кавалёву, якіх Вярхоўны суд прызнаў вінаватымі ў арганізацыі выбуху ў мінскім метро ў красавіку 2010 года. Справа была неадназначнай, назіральнікі апелявалі да шматлікіх нестасовак, супярэчнасцяў у доказнай базе. Тым не менш прысуд быў выкананы, і рэакцыя на яго была такой жа: адны ўхвалілі пакаранне, другія неслі партрэты Улада Кавалёва да мемарыяла побач з уваходам у метрапалітэн.

Напрыканцы года беларускія праваабарончыя арганізацыі назвалі праваабаронцам года Любоў Кавалёву — маці Уладзіслава, якая ўвесь гэты час змагалася за свайго сына, і працягвае гэта рабіць цяпер. Толькі ўжо ў спробах аднавіць яго добрае імя. Негатыўнай была рэакцыі і з боку Еўрапейскага саюза, адкуль прыйшло паведамленне, што «смяротнае пакаранне ў любых абставінах разглядаецца як жорсткае і бесчалавечнае пакаранне, якое перастае быць сродкам стрымлівання і ўяўляе сабой недапушчальнае адмаўленне чалавечай годнасці і недатыкальнасці».

На канец года ў Беларусі, паводле ацэнак праваабаронцаў, ёсць 12 палітзняволеных. Сярод іх і былы кандыдат на пасаду прэзідэнта Мікалай Статкевіч. «19 снежня 2010 года — дзень выбараў прэзідэнта — дата, якая стала кропкай незвароту, калі масавыя затрыманні, катаванні ў турмах і бяспраўе з боку сілавікоў стала ўвайшлі ў жыццё беларусаў», — эмацыйна пішуць праваабаронцы ў другую гадавіну падзей у дзень выбараў. Усе пералічаныя

аспекты ўвайшлі ў жыццё беларусаў, але беларусы ў адказ на гэта пастараліся максімальна сысці ў свой свет, абстрагаваны ад палітыкі. Дом, сям'я, праца, пошук сродкаў на жыццё, эміграцыя (палітычная і эканамічная) — 2012 год стаўся годам абывацеля, калі на першы план выступілі патрэбы і зацікаўленасці з першых прыступак знакамітай піраміды Маслоў.

Да скандалу з невыкананнем плану па алімпійскіх медалях (але варта прызнаць, што беларуская зборная выступіла ўсё ж годна: 13 медалёў у 7 відах спорту; з іх 3 залатыя, 5 сярэбраных і 5 бронзавых) крыху пазней дадалося расчараванне ў сувязі з ануляваннем перамогі штурхальніцы ядра Надзеі Астапчук — яе абвінавацілі ў прымяненні допінгу і забралі залаты медаль.

Тым не менш напрыканцы года ў беларусаў была нагода для гонару: ФК «БАТЭ» стаў чэмпіёнам у дзявяты раз і сёмы запар. Акрамя таго, у гэтым годзе БАТЭ выключна выступіў у Лізе чэмпіёнаў — каманда Віктара Ганчарэнкі атрымала перамогі над французскім ФК «Ліль» і нямецкай «Баварыяй». Гэта той выпадак, калі без загадаў зверху прадстаўнікі Беларусі дасягаюць поспеху. Застаецца верыць, што не за гарамі дзень, калі добрая воля і адчуванне ўласнай свабоды, а не пагрозы адправіцца на нары за нявыкананы разнарадкі зверху, будуць падштурхоўваць нашых суайчыннікаў да перамог і трыумфаў ва ўсіх сферах, і на тэрыторыі сваёй дзяржавы.

Вольга Хвоін,
"Новы час".

НАДЗВЫЧАЙНАЕ ЗДАРЭННЕ

СЁНЬНЯ – ПАЎЛАВІЧЫ, А ЗАЎТРА – ТЫ

ДЫ З ЛЮДЗЬМІ ТРЭБА БЫЛО СПАЛІЦЬ ТЫЯ ХАТЫ Ў ВЁСЦЫ ПАЎЛАВІЧЫ ПАД ВІЦЕБСКАМ, ПІША СВЯТЛАНА КАЛІНКІНА Ў «НАРОДНАЙ ВОЛІ». ЛЮДЗЕЙ НА МАРОЗ З УСІМІ РЭЧАМІ, ЯК ПРЫ РАСКУЛАЧВАНЬНІ, — ГЭТА Ж САБЕ ВОРАГАЎ ПАКІДАЦЬ, СЬВЕДАК. А НАВОШТА НАШАЙ УЛАДЗЕ ВОРАГІ?.. НАВОШТА СЬВЕДКІ?.. ПАЛІЦЬ ТРЭБА БЫЛО! ЗЬНІШЧАЦЬ! СЬЦІРАЦЬ З ТВАРУ ЗЯМЛІ!

Не дадумаліся. Усяленскай значнасьці падзея — Лукашэнка ў картэжы міма праедзе і, можа, галаву ў гэты бок паверне. А тут — прыгажосьць. Чысьценькароўненька. Ніякіх развалюхаў, ніякіх незадаволеных асобаў. Ціха.

Поле... Ды такое, што проста падмецена. Значыць, рыхтаваліся, як ніхто раней. Можа, ацэніць...

Пах гару?.. **Наконт гару прэзыдэнт указаньняў не даваў**, толькі б сьмецьця не было.

...**Хто скажа, што віцебскія ўлады ў сваім розуме**, калі аддалі загад тэрмінова адсяліць, зьнішчыць, спаліць вёску, якая, хоць і фантомная, але жыла, агароды садзіла, нават на выбарах галасавала?

Ад фота, ад аповедаў людзей, якія ўсё гэта перажылі, ад сьведчаньняў журналістаў першая рэакцыя — шок.

У імя якой вышэйшай мэты людзей можна вось так? Без падрыхтоўкі, без папярэджаньня, не даўшы часу на зборы — выкінуць з абжытых дамоў у мароз. Яны ж усё жыцьцё гэта дабро нажывалі. Кожны тазік і чыгунок, кожны абрус. Гэта іх крэўнае, гэта іх жыцьцё. Нават калі юрыдычна гэта ўжо ня іх дамы, то гэта іх дошкі. Таму ўсё пайшло ў агонь, каб не мазоліць вачэй высокаму госьцю?

Псыхоз і вар'яцтва. Нездаровае жаданьне выслужыцца. Паталягічнае. Фанатычнае.

Ці страх. Такі, калі чалавек на ўсё гатовы. Калі ён сьляпы, глухі і ў нейкім сэнсе ўжо не чалавек зусім.

Ці лютая, усёпаглынальная пагарда да ўсіх, хто статусам ніжэй. Гэтакая ненармальная рэабілітацыя за ўласныя зьнявагі, якімі гэты статус здабываўся.

Старшыня Віцебскага аблвыканкама Аляксандр Косінец — доктар. Ён умее ставіць дыягназы і, напэўна, сам абярэ, які варыянт больш падыходзіць. Але калі кіраўнік Савету бясьпекі ад нарады да нарады вяшчае, што нехта вядзе з беларускай уладай інфармацыйную вайну і мэтанакіравана спрабуе дыскрэдытаваць яе ў вачах народа, то я нават магу падказаць генэралу, дзе трэба нэўтралізоўваць пагрозу.

Пагроза — вось такія косінцы. Таму што ніякія ворагі ім не падказвалі, гэта яны самі дадумаліся да візыту Лукашэнкі выкінуць з дамоў людзей, а непрэзэнтабельную вёсачку проста спаліць.

І тым самым зрабілі максымум магчымага, каб увесьці ў ступар, у шок, у абурэньне ўсю краіну. Таму што кожны, хто даведаецца пра здарэньне, прыкладзе ўсю гэтую сытуацыю на сябе, і жахнецца. Таму што сёньня — Паўлавічы, а заўтра — ты. Сёньня — на мароз, а заўтра — разам з людзьмі.

Усякае было. Але такога ўсё ж такі раней не было...

САЦЫЯЛЬНЫЯ ПЫТАННІ

ЦЭНЫ НА НАВУЧАННЕ Ў БЕЛАРУСКІХ ВНУ ТАРМАЗІЦЬ НЯМА ЧЫМ

ДАРУЧЭННЕ РАЗАБРАЦЦА З ВЫСОКАЙ ПЛАТАЙ ЗА АДУКАЦЫЮ КІРАЎНІК ДЗЯРЖАВЫ ЗРАБІЎ 21 СНЕЖНЯ ПАДЧАС НАВЕДВАННЯ БЕЛАРУСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІНФАРМАТЫКІ І РАДЫЁЭЛЕКТРОНІКІ. РАЗАБРАЛІСЯ ХУТКА.У ГЭТЫ Ж ДЗЕНЬ МІНІСТР АДУКАЦЫІ ЗАЯВІЎ, ШТО НЯМА НІ РЭСУРСУ ДЛЯ ЗНІЖЭННЯ ПЛАТЫ ЗА НАВУЧАННЕ, НІ ПАТРЭБЫ Ў ГЭТЫМ.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што кошты на навучанне ў Беларусі «даволі высокія» і іх варта «прытармазіць»: «З гэтым трэба разабрацца». Звяртаючыся да кіраўніцтва Міністэрства адукацыі і Адміністрацыі прэзідэнта, кіраўнік дзяржавы заявіў: на першых двух курсах вучобы аплата павінна быць «зберагалай», а на старэйшых курсах - «трэба паглядзець».

У 2011-2012 навучальным годзе кошт навучання ў вышэйшых і сярэдніх спецыяльных установы Беларусі павышалася чатыры разы: 1 верасня 2011 года - прыкладна на 20%, у кастрычніку-лістападзе - на 25%, 1 лютага 2012 - на 29%, 1 чэрвеня - на 5%.

Каментуючы даручэнне кіраўніка дзяржавы, міністр адукацыі Сяргей Маскевіч заявіў, што ў Беларусі няма рэсурсу для зніжэння платы за навучанне ў ВНУ і патрэбы ў гэтым. «У нас датуецца платную адукацыю, трацiна бягучых і капітальных выдаткаў аплачвае дзяржава. На наступны год у бюджэце краіны не запланаваны расходы на кампенсацыю студэнтам-платнікам», - паведаміў Маскевіч.

У любым выпадку, відавочна, што плаціць студэнтам даводзіцца нямала. Паводле звестак Мінадукацыі, у гэтым навучальным годзе кошт платнага навучання на дзённай форме ў ВНУ складае ад 7 млн. 153 тыс. рублёў (каля 800 даляраў) да 14 млн. 950 тыс. рублёў (1750 даляраў).

Пры гэтым у даляравым эквіваленце ў некаторых ВНУ кошт навучання недацягвае да дакрызісных тарыфаў. Напрыклад, студэнту медуніверсітэта ў канцы 2010 года трэба было плаціць максімум 5 млн. 430 тыс. рублёў за год (1750 даляраў). Цяперашняя максімальная плата (лячэбная справа) - 13 млн. 700 тыс. рублёў (1600 даляраў).

Беларускі дзяржаўны універсітэт лідзіруе ў кошту навучання ў Беларусі: максімальная аплата на першым курсе - 14 млн. 950 тыс. рублёў («правазнаўства» і «эканамічнае права» на юрыдычным факультэце, «міжнароднае права» на факультэце міжнародных адносін). Гэта 1750$ (па курсе 8540 рублёў за долар). На 1 верасня 2010 года навучання на самых дарагіх спецыяльнасцях БДУ складала 5 млн. 327,6 тыс. рублёў, або 1775 даляраў (пры курсе 3000 рублёў за долар).

Адзначым, што ў Беларусі налічваецца больш за 430 тыс. студэнтаў, з іх амаль 90% навучаюцца ў дзяржаўных ВНУ. Звыш 88 тыс. студэнтаў прынята на навучанне ў 2012 годзе. І толькі кожны трэці студэнт ВНУ краіны навучаецца за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту. Такім чынам, большасць - платнікі.

Па-першае, павелічэнне набору за кошт платнікаў становіцца прычынай перагружанасці ВНУ і пагаршэння умоў навучання для ўсіх. Па-другое, студэнты-платнікі знаходзяцца на асаблівым становішчы. Няўдачнікаў платнікаў цягнуць з усіх сіл, таму што ВНУ ў іх матэрыяльна зацікаўлены. Плата студэнтаў вырашае праблему недафінансавання сферы адукацыі.

Кіраўнік дэпартамента палітычных навук Еўрапейскага гуманітарнага універсітэта (ЕГУ, Вільня) Віктар Марціновіч у каментары для Naviny.by сказаў, што палеміка паміж прэзідэнтам і міністрам у яго разуменні з'яўлялася «размовай рэаліста з папулістам»: «Для іміджу, рэйтынгу ўлады было б добра, калі б рост коштаў на адукацыйныя паслугі можна было спыніць, аднак для гэтага няма рэсурсаў ».

Марціновіч адзначыў, што ў цяперашні час пытанне, хто з'яўляецца электаратам Лукашэнкі, адкрыты. Мяркуючы па пачасціўшыхся сустрэчам з рознымі пластамі насельніцтва - ад дрэваапрацоўшчыкаў да студэнтаў - адбываецца пошук новай электаральнай базы.

«Звярніце ўвагу, - кажа Віктар Марціновіч, - прэзідэнт час ад часу кажа аб лібералізацыі эканомікі, зніжэнні ўплыву дзяржавы на яе, што можа спадабацца нейкай часткі моладзевай аўдыторыі. Што датычыцца студэнтаў, трэба мець на ўвазе, што яны заўсёды і ўсюды супраць сістэмы. Таму Лукашэнка, які ўжо вельмі доўга знаходзіцца ва ўладзе, спадзявацца на падтрымку ў студэнтаў не даводзіцца ».

Гаворачы аб кошце навучання ў ВНУ Беларусі, Марціновіч адзначыў, што ён высокі. Ён прывёў прыклад: год у Сарбоне для першакурсніка, якое навучаецца па спецыяльнасці «юрыспрудэнцыя», каштуе 200 еўра і столькі ж трэба заплаціць за сацыяльную страхоўку. Марціновіч адзначае, што гэта звязана з тым, што сістэма платнай адукацыі ў Францыі існавала заўсёды. Там, у адрозненне ад Беларусі, пра бясплатную адукацыю ў Канстытуцыі нічога не напісана. Як вынік, сістэма працуе ў аптымальным рэжыме, а ў нас жа яна разбалансавана.

Алена Спасюк, naviny.by

НАША ЎЛАДА

ЛУКАШЭНКА ВАЮЕ НА ДВА ЎНУТРАНЫХ ФРОНТА

ПЕРАДНАВАГОДНЯЯ РАЗДАЧА ПОЎХ БЕЛАРУСКАЙ НАМЕНКЛАТУРЫ ПРАЦЯГВАЕЦЦА. НАВЕДВАЮЧЫ 17 СНЕЖНІ СТАЛІЧНЫ "КАМВОЛЬ", АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА, АБУРАНЫ СТАНАМ СПРАЎ, ТУТ ЖА ЗВОЛЬНІЎ І ДЫРЭКТАРА ПРАДПРЫЕМСТВА, І КІРАЎНІЦТВА КАНЦЭРНА «БЕЛЛЕГПРАМ».

Непрызначаная кіраўніка «Камволь», якому належыць выцягнуць ААТ з ямы, прэзідэнт даў наказ з бацькоўскай цеплынёй: «Не зробіш - пасаджу!». Заадно зрабіў апошняе папярэджанне ўраду Мясніковіча.

Чыноўнікі і дырэктарат ў апошнія месяцы дрэнна спяць і п'юць шмат валяр'янкі. Кіраўнік дзяржавы загадаў на 25-30% скараціць кіраўнічы апарат (гучна назваўшы гэта рэформай органаў улады), зняў кіраўніцтва спартыўнай галіны, звольніў кіраўніка КДБ, ну а ўжо галавы падпарадкаваных мяльчэй (у мінулым месяцы на «Івацэвічыдрэў», цяпер на «Камволь») ссякалі, як капусныя качаны.

Ліберальныя аглядальнікі сцвярджаць, што Лукашэнка канчаткова зрабіў стаўку на закручванне гаек ва ўсіх сферах. А нядаўні дэкрэт № 9, абмежаваныя правы работнікаў звальняцца з прадпрыемстваў дрэваапрацоўкі (у імя поспеху мадэрнізацыі галіны), называюць, спаборнічаючы ў хвосткім эпітэтах, увядзеннем прыгону і нават рабства.

Атрымліваецца, што беларускі прэзідэнт не шкадуе ні наменклатуру, ні свой традыцыйны электарат? Павёў вайну на два фронты?

Прэзідэнт вырашыў ўспомніць маладосць

Эксперты адзначаюць, што Лукашэнка спрабуе трасянуць даўніной. У сітуацыі, калі абвастрыліся выклікі, ён «інтуітыўна ідзе на заціскание гаек, звяртаецца да метадаў, якія прынасілі яму адносны поспех у 90-х гадах», заявіў у каментары для Naviny.by дырэктар па даследаваннях менскага «Ліберальнага клуба» Яўген Прэйгерман.

«Гэта вяртанне да метадаў 90-х гадоў», - лічыць, са свайго боку, і эксперт аналітычнага цэнтра «Стратэгія» Валерый Карбалевіч. У інтэрв'ю для Naviny.by ён нагадаў: тады малады прэзідэнт хацеў спадабацца народу і паднесці чыноўнікаў як галоўных ворагаў простага чалавека, часта практыкаваў іх публічныя разносы.

Але ў тлустыя 2000-я гады гэтая практыка амаль спынілася, Лукашэнка стаў падлашчвацца з кіруючым класам. Зараз жа, з аднаго боку, абвастрылася патрэбнасць мадэрнізаваць эканоміку, з другога - упаў рэйтынг. І Лукашэнка, на думку Карбалевіча, вырашыў ўспомніць прэзідэнцкую маладосць - стаў прыціскаць наменклатуру.

Але другі раз увайсці ў тую ж раку праблематычна. Па-першае, ва ўмовах, калі папулярнасць афіцыйнага лідэра ўпала (рэйтынг, па дадзеных НІСЭПД, вагаецца ў раёне 30%), роля апоры на наменклатуру аб'ектыўна ўзрастае.

Па-другое, загваздка ў тым, што цяпер даводзіцца адначасова прыціскаць і рабацяг. Хаця Лукашэнка па іроніі лёсу б'ецца над задачай зноў купіць іх добразычлівасць, аднавіць сацыяльны кантракт, які пахіснуўся пасля леташняга фінансавага абвалу.

Разлік на страх і пакорлівасць

Так, скандальны дэкрэт № 9 (дарэчы, пакорліва прыняты да ведама Палатай прадстаўнікоў як раз у дзень разносу на «Камволь») прадыктаваны фармальна добрымі намерамі падняць галіну і заробкі ў ёй, каб адтуль нікога калом ня выгнаць было. Але, разважае Валерый Карбалевіч, наколькі адпавядае сацыяльнаму кантракту тое, што Лукашэнка «спрабуе падняць зарплату з дапамогай прыгоннага права»?

Раней прэзідэнт тонка адчуваў у адносінах як з чыноўнікамі, так і рабацяг тую мяжу, за якую пераходзіць нельга, адзначае аналітык. Але цяпер «ён блізкі да таго, каб пераступіць гэтую мяжу».

Вядома, тут дзейнічае разлік на страх і маўклівасць. Гэта стан характэрна як для вярхоў, так і для нізоў. Лукашэнка трымае наменклатуру ў падпарадкаванні паказальнай лупцоўкай,ператрахваннем кадраў. Магчымасць нейкага бунту на караблі, змовы (па сцэнары Крамля, напрыклад), палацавага перавароту практычна ўсім аналітыкам прадстаўляецца на сёння ілюзорнай.

Дарэчы, менавіта таму не можа быць патэнтаванай пераможнай стратэгіі для палітычнай апазіцыі. Сакралізаваная аднымі і развянчанай іншымі Плошча можа перамагчы толькі ва ўмовах расколу кіруючай эліты. Пакуль расколін не відаць і пад лупай. Але хто ведае, што будзе да 2015 году, калі працягнецца гэтая мадэрнізацыя ў стылі сякер-башка.

Ну а народ не столькі нават запалоханы (б'юць бо ў асноўным кропкава па нешматлікай інтэлігенцкай «пятай калоне»), колькі апалітычны і не верыць супернікам Лукашэнкі.

Але калі перапаўняецца чаша цярпення, маса хутка палітызуецца і знаходзіць стыхійных лідэраў. Так было вясной 1991 года, калі застылыя ў жаху насельнікі Дома ўрада ў Мінску ўбачылі пад вокнамі сто тысяч панурых пралетарыяў. Пры тым што Беларусь славілася апорай савецкага кансерватызму, «Вандзя перабудовы».

Аляксандр Класкоўскі, "Белапан"

ТАКАЯ МАДЭРНІЗАЦЫЯ

ПРЫГОННАЕ ПРАВА Ў XXI СТАГОДЗЬДЗІ

АЛЯКСАНДАР ЛУКАШЭНКА ПАДПІСАЎ ДЭКРЭТ № 9 «АБ ДАДАТКОВЫХ МЕРАХ НА РАЗЬВІЦЦЁ ДРЭВААПРАЦОЎЧАЙ ПРАМЫСЛОВАСЬЦІ».

Згодна з дакумэнтам, работнікі галіновых прадпрыемстваў, якім аказваецца дзяржаўная падтрымка ў мадэрнізацыі вытворчасьцяў, будуць пераведзеныя на кантрактную форму найму.

Датэрміновае скасаваньне кантрактаў на час рэалізацыі інвэстыцыйных праектаў зь ініцыятывы супрацоўнікаў дапускаецца толькі са згоды наймальніка. Адмова наймальніка можа быць абскарджаная ў старшыні Менскага абласнога ці гарадзкога выканаўчага камітэту. З аднаго боку, прыбыткі ў дзяржаўным сэктары настолькі нізкія, што ўлады самі ж не пакідаюць іншага выйсьця, як шукаць шчасьця за мяжой. Зь іншага боку, цяперашняе заканадаўства не прадугледжвае ўвядзеньня «прыгоннага права», якім можна ўтрымліваць людзей на правах нявольнікаў.

Наведваючы пры канцы мінулага тыдня дрэваапрацоўчае прадпрыемства «Барысаўдрэў», Аляксандар Лукашэнка зрабіў гучную заяву. Ён распарадзіўся падрыхтаваць дэкрэт, згодна зь якім з прадпрыемстваў, якія мадэрнізуюцца за дзяржаўны кошт, звальняцца забараняецца. На думку Лукашэнкі, такі крок выгадны найперш самім працаўнікам, якія пасьля мадэрнізацыі заводаў у 2015 годзе пачнуць зарабляць «па тысячы даляраў».

Згодна з прэзыдэнцкім дэкрэтам, у выпадку парушэньня работнікамі працоўных абавязаньняў і звальненьня, сума атрыманых імі грашовых выплат падлягае вяртаньню за ўвесь пэрыяд працы.

Камэнтуе старшыня Беларускага кангрэсу дэмакратычных прафсаюзаў Аляксандар Ярашук: «Калі наша ўлада яшчэ больш хоча сябе дыскрэдытаваць і выклікаць абурэньне (дарэчы, справядлівае), то хай робіць такія захады. З майго пункту гледжаньня, улада першая расьпісалася ў нязздольнасьці рэалізаваць годную эканамічную палітыку, што і прывяло да таго, што людзі вымушаныя зьяжджаць — калі гаварыць пра працоўную міграцыю. І калі яны, скажам, працаўладкаваліся ў Расеі з заробкам у некалькі разоў большым, то гэта адбылося не таму, што ім вельмі так карцела. Яны проста вымушаныя так рабіць, бо дзяржава не пакінула выбару. І пры гэтым ім яшчэ, напэўна, трэба сказаць дзякуй, бо тым самым яны зьнялі пэўныя праблемы і зь недарэчнай палітыкі ўладаў. Яны зарабляюць грошы, яны ўтрымліваюць свае сем'і, і любыя захады, каб нейкім чынам пакараць іх, у тым ліку што тычыцца абяцаньня 100-працэнтнага спагнаньня камунальных плацяжоў, я лічу, вядома ж, недапушчальнымі. Пра гэта і размовы быць ня можа».

Сытуацыя на прадпрыемствах і дрэваапрацоўчай галіны, і бальшыні іншых, падкантрольных дзяржаве, амаль што крытычная. З маральна састарэлых канвэераў выходзіць нікому не патрэбная прадукцыя, якая ў лепшым выпадку рэалізуецца на ўнутраным рынку.

У адсутнасьць экспартных паставак і, як вынік, валюты на рахунках абяцаньні выхаду на тысячу даляраў заробку выглядаюць утапічнымі. Супрацоўнікі таго ж «Барысаўдрэва» не хаваюць, што выжываюць на 150 даляраў у месяц, што ў 2-3 разы меней, чым сярэдняя пэнсія. У падвышэньне ў 6–7 разоў ня верыць практычна ніхто. Таму і лягічная тэндэнцыя: пабыўшы ў скуры жабракоў, маса зьяжджаюць на заробкі. Перадусім — у Расею, дзе такая ж праца ацэньваецца разоў у 10 вышэй.

Адмыслоўцы лічаць, што ўсё складаней утрымаць людзей на дзяржаўных прадпрыемствах нават абяцанымі заробку ў 500 даляраў, ня кажучы пра цяперашнія сярэднія 300. У беларускіх суседзяў прыбыткі ўжо даўно істотна перавышаюць гэты паказьнік — пры тым, што цэны на харчаваньне і асноўныя прадметы ўжытку як мінімум аналягічныя.

Калі ж разглядаць асобна дрэваапрацоўчую галіну, прасьвету і пагатоў не відаць. Паводле дадзеных Нацыянальнага статыстычнага камітэту, сёлета за 10 месяцаў адбылося зьніжэньне аб'ёму вытворчасьці па ўсіх асноўных таварных пазыцыях — пілаваных лесаматэрыялах, драўнянавалакністых плітах, шпоне і г.д. Растуць запасы гатовай прадукцыі: у цэлым па галіне — 64% сярэднемесячнага аб'ёму вытворчасьці, а па асобных пазыцыях лічбы ўвогуле зашкальваюць. Так, запасы паркету перавышаюць 600% (!) сярэднемесячнага аб'ёму.

Не дадае падставаў да аптымізму і празьмерная закрэдытаванасьць прадпрыемстваў галіны: паводле дадзеных на 1 кастрычніка, крэдыторская запазычанасьць вырасла ад пачатку году амаль на 15%, дасягнуўшы 1 трыльёна рублёў. А запазычанасьць па крэдытах і пазыках інвэстыцыйнай накіраванасьці склала 3 трыльёны 300 мільярдаў рублёў.

Ігар Карней, "Радыё Свабода".

ПРАБЛЕМЫ ЭКАНОМІКІ

«БЕЛВЕСТ» ПАД ПАГРОЗАЙ СПЫНЕННЯ: РАХУНКІ АРЫШТАВАЎ ДЗЯРЖКАНТРОЛЬ

ПРАДПРЫЕМСТВУ НАЛІЧЫЛІ 8 МЛРД «ПАДАТКАЎ, ЗБОРАЎ, ПОШЛІНАЎ І ПЕНЯЎ». РАЗЛІКОВЫЯ РАХУНКІ ВЯДУЧАГА БЕЛАРУСКАГА ВЫТВОРЦЫ АБУТКУ, ВІЦЕБСКАГА «БЕЛВЕСТУ», ЗАБЛАКАВАНЫЯ.

Гэтую інфармацыю пацвердзілі TUT.BY некалькі крыніц. Супрацоўнікі прадпрыемства асцерагаюцца, што застануцца без заробку напярэдадні навагодніх святаў, абвінавачваючы ў гэтым прадстаўнікоў мясцовых дзяржорганаў.

У паведамленні прадстаўнікоў «Белвесту» сказана, што «Камітэт дзяржкантролю па Віцебскай вобласці, правёўшы праверку прадпрыемства, выявіў толькі станоўчыя і прыбытковыя вынікі працы. Пасля чаго дзяржорганы прынялі рашэнне, што з імі трэба дзяліцца». Таму 10 снежня напярэдадні выплаты зарплаты працоўным «службовымі асобамі Віцебскай падатковай інспекцыі былі арыштаваныя рахункі «Белвесту». У распараджэннях падатковай паказана, што «ў сувязі з невыкананнем або неналежным выкананнем ва ўстаноўлены тэрмін падатковага абавязацельства, нясплатай пеняў, спагнаць падаткі, зборы, пошліны і пені за кошт грашовых сродкаў, якія знаходзяцца на разліковых рахунках плацельшчыка» на суму больш за 8 млрд рублёў.

На «Белвесце „сцвярджаюць, што ў іх „цалкам адсутнічаюць падатковыя і іншыя абавязацельствы перад бюджэтам". У той жа час банкамі прыпынены ўсе аперацыі па рахунках.

У „Белвеста" маюцца абавязацельствы па сацыяльнай абароне працоўных — „уласны пункт аховы здароўя, сталовая, якія патрабуюць штодзённых бесперапынных выдаткаў для належнага абслугоўвання работнікаў, выканання мер па ахове працы". „Прыпыненне ўсіх аперацый па рахунках наносіць непапраўную шкоду і ў сферы гаспадарчай дзейнасці — немагчыма своечасова выконваць крэдытныя абавязацельствы перад банкамі, абавязацельствы перад пастаўшчыкамі, ажыццяўляць закупкі сыравіны, матэрыялаў і абсталявання для вытворчасці абутку. Такім чынам, да Новага года без сродкаў да існавання застануцца больш за 2 тысяч працоўных; спыніцца вытворчасць абутку", — гаворыцца ў лісце супрацоўнікаў" Белвесту».

У Камітэце дзяржкантролю па Віцебскай вобласці сказалі, што «праверка» Белвесту «працягваецца».

На абутковым прадпрыемстве ўдакладнілі, што кантралёры цяпер знаходзяцца на дачыным прадпрыемстве — «Белвестрытэйл».

У цяперашні час ільвіная доля прадукцыі «Белвесту» рэалізуецца ў РФ, дзе адкрыта вялікая сетка фірмовых крамаў.

Месяц таму Аляксандр Лукашэнка заявіў, што абутковая галіна Беларусі паразітуе на золатавалютных рэзервах дзяржавы. Ён таксама раскрытыкаваў прапановы ўрада па стварэнні гарбарна-абутковых холдынгаў.

TUT.BY

Заснавальнік і рэдактар: Станкевіч Георгій Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі: Бешанковіцкі раён, в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru, тэл. 37455, маб. +375292184739
Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку 28.12.2012 у 17.15.
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на ўласным абсталяванні.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.